N^ro 20.

GAZETA WARSZAWSKA

Z WARSZAWY DNIA 20 WRZEŚNIA 1796 R. WE WTOREK.

Z Wiednia 10. Września.

Onegday wieżdżał tu w assystencyi czterech sekretarzow Generalnego Cesarskiego Pocztamtu i 36. postylionow przysłany kuryerem od Arcy-Xcia *Karola* kapitan *Weissenwolf* z następuiącą ważną wiadomością. — Podług dawnieyszych doniesień Arcy-Xże z *Bamberg* przez *Burg-Eberach* ku *Würzburg* zbliżał się. *Sztarray* przeszedł w tym celu *Men* d. 2. t. m. przy *Kitzingen*. *Hotze* cytadelle opasał, a *Kray* został przy *Gerolzhofen* dla uważania obozu nieprzyiacielskiego przy *Schweinfurt*. Arcy-Xże z resztą woyska stanął przy *Schwarzach*. Francuzki tym czasem Generał *Jourdan* zebrawszy przy *Schweinfurt* swe woysko, ruszył z nim ku *Würzburg*, uderzył d. 2. t. m. wieczorem na forpoczty korpusu *Sztarraia* i odparł ie. Można się było spodziewać, że attak generalny nazaiutrz nastąpi. — Generał *Sztarray* nie chcąc nań czekać, postanowił uderzyć d. 3. ze świtem na nieprzyiaciela i poty go wstrzymywać, poki Arcy-Xże z głowną armią nie nadciągnie. — Już się była zaczeła bitwa, iuż nieprzyiaciel na korpus *Sztarraia* przewyższaiącemi natarłszy siłami, znaczne zaczynał odnosić korzyści, gdy tymczasem Arcy-Xże z kolumnami *Wartenslebena* i *Kraya* dawszy rozkaz piechocie aby przez most na *Menie* defilowała, a ieździe aby się wpław przez rzekę przeprawiła, przyspieszył marsz armii i na mieyscu przeznaczonym stanął. Poczym natychmiast rozkazał całey kawaleryi wpaść na lewą flankę nieprzyiaciela, gdzie iazda iego w rowney sile z naszą uszykowana stała. Generałowi zaś *Wernek* kazał, aby niezwłocznie uderzył z grenadyerami na pobliższe lasy, gdzie się wielka liczba piechoty nieprzyiacielskiey zebrała i zagrażała odcięciem go od korpusu *Sztarraia*. Attak ten z bagnetem w ręku i przy woyskowey muzyce przedsięwzięto. — Po długim oporze nieprzyiaciel cofać się zaczął. — Armia nasza wśrzod ciągłego zdział ognia ścigała go od stanowiska do stanowiska. Jazda napadła na tylną straż iego i szyki iey pomięszała. Gdyby nie noc i nadzwyczayne woysk zmordowanie przerwały były bitwę, toby więcey można było korzystać. Strata nieprzyiaciela w zabitych i rannych do 5ciu a może do 6ciu tysięcy ludzi wynosi. Niewolnikow do 2,000 zabraliśmy. — Procz tego chorągiew iedną, siedm armat i wiele ammunicyinych wozow w padło nam w ręce. Strata nasza wynosi 800. ludzi. — W *Schweinfurt* nieprzyiaciel 90. armat zostawił. Nazaiutrz to iest d. 4. t. m. Cytadella *Würzburgska* kapitulowała. Garnizon wyszedł z honorami woyskowemi lecz został w niewoli. Kommissarze cywilni Francuzcy, wzięci są w zakład za obywatelow z *Würzburga* przez Francuzow wywiezionych.

U

Z Londynu 1 Września. — Wypis z Gazety Angielſkiey *Ewening - Poſt.* (wieczorna Poczta.)

„ Opisanie charakteru P. *Pitta* wyięte z Not Poematu pod tytułem: *The pursuits of literature.* (czyli poſtępki literatury.)„

Nie ieſtem ani osobiſtym, ani politycznym nieprzyiacielem P. *Pitta.* Mam go za wielkiego Miniſtra, obdarzonego naturalnemi darami i przymiotami w ſtopniu wysokim i właśnie urodzonego na tak wyniosły urząd. Ma on talenta do prowadzenia interessow, do perswazyi i do rządzenia. Jeſt literatem, a literatem zgruntu uczonym i doyrzałym. Podła passya chciwości nie wkorzeniła się w umysł iego: ale grzech (za ktory anieli z nieba byli ſtrąceni.) to ieſt pycha, panuie w nim bez miary i bez granic. Nie ma on podłości w sobie, ſtały i nie zgięty, ma pryncypia człowieka, ktory zna i czuie czego po nim oyczyzna wyciąga. Przychodzi do izby niższey Parlamentu, nie żeby się kłaniał, ale żeby sprawował interessa ſtanu, i dobrze ie sprawuie. Nie masz materyi nawet przypadkowie mu zarzuconey, w ktoreyby talentu i znaiomości swoiey nie pokazał. Rozbiera ią i rozſtrzyga tak doſkonale, iak żeby o niey uſtawnie dawniey rozmyślał. Dodam i to, że co do osobiſtych talentow mam P. *Pitta* za nayszczęśliwszego człowieka iak iego tylko zapamiętać można. Zawołany przez okoliczności czasow, niespodzianie poſtawiony zoſtał nie szukaiąc prawie tego, na naywyższym publicznym ſtopniu. Wſkoczył razem w środek świątyni, nie przebiegłszy iey przysionku. W samym kwiecie i żywości przymiotow swoich, władza ktora naywięcey ma powabow dla człowieka, zoſtała mu ofiarowaną i potwierdzoną przez Krola i narod. Błędy iego, głupſtwa, i ſkazy iego (bo on ma to wszyſtko) mogłyby bydź łatwo poprawione, ale rozumiem, że on ich sam nigdy nie poprawi. Poczuł on tak iak i wielu innych naywyższe talenta w sobie, ale też miał sposobność, ktorey wielu innych nie miało zupełnego tychże talentow użycia na naywyższym urzędzie. Nadzieia moia i bardzo gorliwa modlitwa ieſt ta, ażeby polityczne prace iego, i ta sprawiedliwa ſtraszna woyna z Rzpltą Francuzką mogły nakoniec uſtalić chwałę Bogu na wysokości, a pokoy ludziom na ziemi. Zyczę mu, żeby długo na tym utrzywywał się urzędzie, ale osobiście nigdy go kochać nie mogę.

„ Wypis z liſtu pisanego do Redaktora gazety Londyńſkiey *Evening poſt* względem proiektowanego wylądowania Francuzow na brzegi Angielſkie.„

Jeżeli się uda Francuzom zrobić oddzielny pokoy z Cesarzem, naymnieyszey nie ma wątpliwości, że usiłować będą uſkutecznić proiektowane wylądowanie swoie na rozmaite brzegi Anglii i Irlandyi.

W czasie bytności moiey we Francyi a osobliwie w czasie mieszkania mego w Paryżu, miałem częſto sposobność rozmawiania z ludzmi, ktorzy w teraźnieyszym rządzie u ſtyru ſtoią, a ktorzy mowili mi z rowną radością iak zaufaniem o upokorzeniu przynaymniey, ieżeli nie o zupełnym zawoiowaniu *tego to pysznego Angielſkiego narodu*, iak oni go nazywaią. Nie śmieiąc otwarcie wywiadywać się od nich na czym zasadzaią pewność powodzenia w przedsiewzięciu na pozor tak niebezpiecznym, nawiasem tylko czyniłem im niektore pytania. Z odpowiedzi ich ieſtem pewien, że plan ich względem Anglii ieſt właśnie tenże sam, iakiego użyli

w Niemczech, Hiszpanii i we Włoszech, to iest; chociażby byli odpędzonemi odnawiać attak świeżemi woyſkami i na ofiarę poświęcić ieśli potrzeba miliony ludzi na dopięcie zamiaru swego.

Jestem cudzoziemiec, i nie ieſtem z ludzi co prożne trwogi rozsiewaią. Kocham Anglią iako iedyny narod w ktorym rozumną i porządnie używaną wolność znalazłem, ale mogę zapewnić że do wylądowania na brzegi Angielſkie, rząd Francuzki nie będzie potrzebował *rekwizycyi*, ponieważ miliony Francuzow wszelkiego wieku dobrowolnie i z naywiększą ochotą ofiarować będą usługi swoie, a to dla zemszczenia się za niezliczone trudy i okrutne biedy, ktore pod rewolucyinym syſtematem wytrzymali, bo rządzcy ich umieli stucznie wyperswadować im, że to wszyſtko Angielſkim intrygom przypisać należy. Nie ieſt to iedna ta tylko przyczyna. Francuzi cierpiąc teraz niedoſtatek pieniędzy, są przekonani, że Anglia ieſt to *Peru* Europy, i że będąc zdobyte, na powszechny rabunek oddana zoſtanie. Wiadomo ieſt wszyſtkim, że kiedy Francuzkie woyſka we Włoszech i Niemczech ſkarżyły się, że im zabraniaią rabować, Generałowie ich odpowiadali: „ mieycie cierpliwość, Anglia ieſt waszym podziałem, w krotkim czasie wasze tam będą kwatery, i tam do woli rabować sobie będziecie. „

Może mi kto zarzucić, że poki Anglicy zwycięzcami są na morzu, wylądowanie może bydź probowane, ale się nigdy nie uda. Lecz niech każdy sobie przypomni, że pretendent z garstką ludzi wylądował i gdyby wsparty był przez kilkakroć ſto tysięcy obywatelow, gdyby wylądował w rozmaitych punktach, nie w iednym mieyscu, i był przyzwyczaiony, iak teraz są Francuzi uważać zwycięztwo za pewne, Bog sam wie iakiby był koniec naſtąpił. W pięciu rozmaitych mieyscach w Anglii i Szkocyi, a we dwoch mieyscach w Irlandyi otrzymali Francuzi uroczyſte przyrzeczenia pomocy i wsparcia od bliſko 100,000. desperatow, ktorzy zapewnili nawet w tych mieyscach obfite doſtarczenie żywności i wszelkiego rodzaiu ammunicyi.

Od początku woyny teraźnieyszey około 1200. okrętow, przedanych zoſtało przez Francuzow cudzoziemcom pod wyraźnym warunkiem (na dotrzymanie ktorego złożona zoſtała kaucya) że maią bydź powrocone Francyi ſkoroby 6. miesiącami poprzednia o to zaszła rekwizycya. Ta naſtąpiła iuż w miesiącu Lipcu przez miniſtra Marynarſtwa do rozmaitych konsulow i agentow mocarſtw, ktorych poddanym rzeczone okręty były przedane. Tenże miniſter oswiadczył, iż ieżliby w rzeczonym terminie kondycye umowy ściśle nie były dopełnione, kaucye wszyſtkie przepadną.

Od *Baiony* aż do *Texelu* kilka tysięcy nowych uzbroionych batow, gotowe są do służby: wszyſtkie rzeki są pełne brusow na budowanie nowych: ordynanse posłane są dozorcom wszyſtkich narodowych lasow, ażeby doſtarczali drzewa poty, poki generalny pokoy nie naſtąpi. Wielka liczba tych batow budowana ieſt na model Szwedzkich galer, a po rozmaitych rzekach pełno ieſt drzewa wyrobionego, ktoremu dać forme przyzwoitą i związać go w krotkim czasie można. Osoba ktorey polecono dozor tego nazywa się *Musquin*. Syn to ieſt kupca iednego koronkami handluiącego w *Antwerpii*. Służył on za porucznika na flocie Szwedzkiey w czasie oſtatniey woyny,

między tym mocarstwem i Moskwą. Rozmawiałem ia po kilkakrotnie z tym człowiekiem i pytałem się u niego o przyczyne za co on drzewo na budowle batow, o kilka mil od brzegow morskich oddalone trzyma, zamiast coby ie mogł spławić bardzo łatwo do rozmaitych morskich portow. Odpowiedź iego była, że posyłaiąc drzewo do portow, trwoga się rozeydzie między Anglikami, ktorzy i tak za pokazaniem się kilku uzbroionych batow, już się stali i ostrożnieyszemi i czuynieyszemi niż pierwey. P. *Musquin* był w *Lille* na początku Mca Sierpnia, iadąc do *Dunkierki*, gdzie ma wziąść tytuł kommendanta en Chef wszystkich ponadbrzeżnych uzbroionych batow. Wiadomo zaś wszystkim, że kiedy Francuzi iaki desperacki proiekt przedsięwezmą, osob i własności nie szanuią. A ztąd dziwić się nie trzeba będzie, ieżeli dla ułatwienia planu swoiego, wylądowania na brzegi Anglii zabiorą wszystkie neutralne okręty w portach Francuzkich i Hollenderskich będące i użyią ich na transport woysk swoich.

Z Londynu 2. Września.

Wydane są od rządu rozkazy wzbraniaiące Emigrantom przybywać do *Londynu*. Wyszły także zlecenia aby wyszukiwano mieysca w ktorychby nayłatwiey było wylądować nieprzyiacielowi, aby tam zmierzyć głębokość wody, pomiarkować wiele okrętow na ich obronę potrzeba i wiele woyska &c. Z tego wszystkiego okazuie się, że rząd obawia się przybycia Francuzow. — Zdaie się iż publiczność mocno tym iest zatrwożona, i papiery maiące kurs ze stratą 3. procentu, iuż 45. od sta tracą. Gazety nawet ministeryalne mowią o tym niebezpieczeństwie.

Odebralismy wiadomość z *Madrytu* d. 19. Sierpnia, iż będący tam Francuzki Poseł Ob: *Perignon* podpisał alians zaczepny i odporny z Ministrem Hiszpańskim, mocą ktorego obydwa mocarstwa gwarantuią sobie possessye w obydwoch *Indyach*, Hiszpania ma nakłonić Portugalią do zamknięcia swych portow dla Anglii, a Francuzi maią mieć wolność wycinania i spuszczania drzewa w *Campeche*. — Rzplita Hollenderska ma być zaproszoną do przystąpienia do tych związkow. — Jeżeli gwarancya zobopolna possessyi Indyiskich rozciąga się, i do tych ktore na Francuzach zdobyliśmy, tedy woyna między nami i Hiszpanią nie zawodnie nastąpi. Niektore dzienniki zapewniaią, że Lord *Bute* odebrał zlecenie domagania się kategoryczney odpowiedzi od dworu Hiszpańskiego, czyli ten zamiar Francuzow względem Portugalii będzie ułatwiał lub nie? Pisma oppozycyine czynią uwagę iż tytuł, Xiążęcia pokoiu nadany pierwszemu Ministrowi Hiszpanii Xięciu *Alcudii* z czynnościami iego tyczącemi się Anglii nie zgadza się.

Wczoray przybył tu kuryer P. *Fabiani* z depeszami od P. *Hammont*, mowią, iż negocyacye iego niepomyślnie idą. — Na końcu tego tygodnia ma bydź sessya gabinetowa w *Weymouth* w przytomności Krola, i na niey czas zgromadzenia Parlamentu udecyduią. — P. *Pitt* Lord *Grenville* i P. *Dundas* częste odprawiaią konferencye, zapewne dla naradzenia się o ważnych śrzodkach, ktore w teraźnieyszych krytycznych czasach przedsięwziąść wypada. — Z *Sunderland* przyszła wiadomość, iż 2. okręty każdy o 74. armatach; 2. fregaty i 3. *Cuttery* należące do Hollendrow, goniły za Angielskim okrętem *Phöbus*, i 9ciu innemi płynącemi z nim z *Archangelu* i albo wszystkie, albo większą ich część zabrały. — Pod nay-

surowszemi karami iest zakazany przystęp cudzoziemcom do wszystkich portow. — Siła morska nasza składa się z 619. woiennnych okrętow, w liczbie ktorych iest 170 liniowych i 25 o 50. armatach, 206 fregat, i 218. szalup. Uzbroionych zaś i czyniących służbę iest 467. okrętow woiennych, wraz z 122. liniowemi, i 18 fregatami od 50 armat. D. 11. Czerwca zaczęli Francuzi brać w swoią possessyą ustąpioną sobie od Hiszpanow część wyspy *S. Domingo*. Korpus woluntaryuszow zaciągany od kompanii *wschodnich Indyow* ma się składać z 587 ludzi. — Z *Philalphii* donoszą że dawne zatargi o twierdzę iedną na granicy pułnocney z'Anglią, przez odstąpienie iey Amerykanom ukończyły się. Własnosć kupcow naszych w *Lizbonie* można rachować do przeszło 12 milionow F. S. (480. milionow złotych Polskich.)

Z Paryża 1 Września.

Przewiezienie ztąd do sądu naywyższego Narodowego wspolnikow *Droueta* i *Baboeufa* powodem się stało do małych niespokoyności, ktore w nocy między 28 i 29 Sierpnia okazały się. — Nowy spisek (mowi ieden z Dziennikow) w ciemnościach zbrodni knowany, a iuż od dni kilku zapowiedziany wybuchnął w nocy 29 Sierpnia. O 2giey godzinie po połnocy w rożnych stronach *Paryża* dały się słyszeć częste z ręczney broni wystrzały, wraz z okrzykami „*niech żyie Krol.*„ Biegano z białemi chorągwiami, na ktorych były lilie i herb Xcia *Kondeusza* z napisem: „*Smierć dla Republikanow! Niech żyie Ludwik XVIII!* Rozrzucano przytym pisma zachęcaiące do buntu, na ktorych stało: *Odważna młodzieży powstań! nigdyśmy nie wątpili o twoim przywiązaniu i wierności do Krola, wkrotce słońce zaiaśnieie nad Francyą, uderzcie, wyrznicie wszystkich Patryotow, niech Sekwana krwią ich zaczerwieni się, nie obawiaycie się tylko żołnierzy w obozach stoiących i t. d.* O godzinie szostey z rana wielu ieszcze na ulicy *Beauveau*, namawiało młodzież do brania białych kokard, lecz wszyscy to z wzgardą powszechną odrzucili. Jeden z tych co dał znak naypierwszy do rozruchu, sam sobie potym życie odebrał, lud bowiem do niczego nie chciał należeć. Przybycie woyska spokoyność zupełnie przywrociło. Znaczną liczbę osob aresztowano, między innemi, nieiakiego *Brulé*, ktory dawniey w iedney rewolucyiney Kommissyi zasiadał. Gdy do Policyi był przyprowadzony, oświadczył zaraz chęć powołania tych, od ktorych namowiony został. W wielu mieyscach znaleziono broń popodrzucaną. *Röderer*, ktory w swym Dzienniku uszczypliwie to wszystko opisał, mowi, iż chustki przywiązane do kiiow, służyły za chorągwie, dla tego nowy ten spisek Jakobinow i Anarchistow, ktorzy pod płaszczykiem Roializmu działali, możnaby *Chustkowym sprzysiężeniem* nazwać. Dyrektoryat uwiadomił zaraz o tym Radę 500 i następną ogłosił odezwę:

„ Niech się raduią prawdziwi patryoci, przyiaciele porządku i pokoiu. — Kilkaset zbrodniarzy, zapalonych wściekłością, iż nie mogli dłużey łupiestwa i panowania swego rozpościerać, nie maiąc nadziei podniecenia ludu, rozrzucili tey nocy po ulicach znaki arystokracyi, i proklamacye roializmu. Uzbroieni w szable, pistolety i fuzye, biegali po rożnych częściach miasta, staraiąc się rozszerzać alarm przez wielokrotne wystrzały. Wołali wszędzie, iż Roialiści zgromadzili się dla wyrżnięcia Patryotow, wzywaiąc lud na swoią pomoc w nadziei że

wśrzod zamięszania wyrwać z więzienia swych wspolnikow będą mogli. Chcieli potym teyże nocy udać się na mieysce gdzie ciało prawodawcze zwołało sąd naywyższy i puścić się na te wszystkie rozwiozłości, ktore dawniey układali z *Baboeufem.*

Lecz lud o swych prawdziwych interessach oświecony, do Rzplitey i konstytucyi tylko okazał swoie przywiązanie. Straszydła pragnące chciwie otworzyć wrota wszystkim występkom, okrył wzgardą, ktorey godne były. Wszyscy obywatele zaufani w rządzie, ktorego gorliwość i szczerość chęci znaią, w naywiększey przetrwali spokoyności.

Dzięki rostropności ludu, męstwu i dobremu postępowaniu żołnierzy, gorliwości nieutrudzoney urzędnikow czuwaiących nad zachowaniem spokoyności publiczney, i odważnym Generałom Republikanckim. Porządek w *Paryżu* wszędzie zachowany, a nierząd przytłumiony został. Wszyscy ci maią prawo do wdzięczności oyczyzny. (podpisano) *Revelliere Lepeaux* Prezydent.

Teraz coraz więcey woyska do *Paryża* ściąga. — Pokoy z Xciem *Badeńskim* od rządu naszego iest iuż ratyfikowany. Na audyencyi publiczney, w ktorey brat Generała *Buonaparte* chorągwie oddawał, znaydował się także adiutant od armii *Sambry* i *Mozy* z sztandarami, ktore na nieprzyiacielu zdobyła. W odpowiedzi Dyrektoryatu znaydowało się: O gdyby liczne zwycięstwa armii naszych odwrocić mogły myśli uporczywego nieprzyiaciela, iż Rzpltey zaszkodzić można, bodayby go nakłoniły do pokoiu, ktorego przywrocenie iest naymocnieyszym naszym staraniem. „

Gdy teraz spokoyność w *la Vendèe* i innych Departamentach iest zupełnie przywrocona, rząd więc dla umnieyszenia wydatkow, dwie armie zredukował, to iest woysko z nad brzegow *Oceanu* i *wewnętrzne.* W tym urządzeniu iest oznaczono iak i przez kogo pozostała w tych mieyscach siła zbroyna będzie kommenderowaną, officerowie maiący odeyść od d. 21. Września mogą się udać do swoich domow. Odbierać maią dawne pensye, wyiąwszy racye i furaż. — Pomiędzy szanownemi starcami, ktorzy od tuteyszey municypalności podczas święta starości publicznie byli prezentowani, dawny Xiąże *de Nivernois* znaydował się.

Wiele osob będzie sobie mogło przypomnieć, iż kiedy w roku 1784. na polu marsowym *Blanchard* miał się na powietrze w swym balonie puścić, ieden z uczniow rycerskiey szkoły, z szpadą w ręku wskoczył w łodkę, chcąc koniecznie być towarzyszem w tey niebezpieczney powietzney podroży i z naywiększą za ledwo trudnością, można go było od tego zamysłu odwieść. Temu to młodzieńcowi winni teraz iesteśmy zwycięztwa naszych Republikanow we Włoszech, gdyż to był *Buonaparte.*

Od armii Renu i Mozelli.

Z kwatery głowney w *Biberach* Generał *Moreau* d. 21. Sierpnia donosi, że poźniey przeszłe rapporta względem czynności woiennych. Woysko miało przechodzić przez *Dunay* przy *Dillingen, Lauingen i Höchstatt*, w *Ulm* kazał koło pontonow pracować. Co cztery lub pięć dni może odbierać nowiny od armii Włoskiey, pozycye swoie z Generałem *Buonaparte* wzaiemnie sobie kommunikuią. Generał *Ferino* miał żywą bitwę z korpusem *Kondeusza* przy *Kamlach*, i bardzo go poraził, goniąc za nim aż do *Mindelheim*

korpus strzelcow szlachty całkowicie prawie wycięty został &c.

„ List kommissarza rządowego *Haussmann* do Dyrektoryatu wykonawczego z głowney kwatery w *Augsburgu* 8. Fructidor (25. Sierpnia.) „

Obywatele Dyrektorowie! donoszę wam o nayświetnieyszym dniu dla Republikanow, o zwycięztwie iednym z naypięknieyszych odniesionym przez armią *Renu* i *Mozelli*. Nieprzyiaciel dnia wczorayszego we wszystkich punktach był attakowanym, stanowiska iego były na rowninie poprzecinaney pagorkami, i maiące przed sobą bystro płynącą rzekę *Lech*. Nasi Republikanie w brod poszli, trzymaiąc nad głowami broń i ładownice. Nieprzyiaciel został całkowicie odparty, i poszedł w rozsypkę, 1. sztandar, 16. do 20. sztuk armat, 1200. do 1500 niewolnika stały się naszą zdobyczą. Armia cała 4. mile za *Lech* w *Bawaryą* posunęła się. Załuiemy bardzo odważnego Generała Adiutanta *Houël*, ktory przebywaiąc rzekę raniony był kulą i od wody uniesiony. — Generał kommenderuiący nie może dosyć wychwalić męstwa żołnierzy; prześlę potym obszernieyszy opis dnia tak pamiętnego dla Republikanow. Zdrowie i uszanowanie.

Dyrektoryat przesłał do rady opis smutny okoliczności skarbowych z ktorych dla woysk wewnętznych wielki niedostatek wynika, i żąda aby się iak nayprędzey tym obiektem zatrudniła, to dało powod iż na sessyi 26. Sierpnia Deputowany *Fermond* uczynił w tey mierze rapport, ktorego treść iest ta: „ w rządzie wolnym stan skarbu publicznego wszystkim wiadomy być powinien. Zaufanie i kredyt nakazanemi bydz nie mogą, z wolna się tylko do nich przychodzi, a nic ich utrzymaniu nie iest przeciwnieyszego iak zataienie okoliczności skarbowych. Postanowiliście Obywatele prawodawcy oddział wydatkow zwyczaynych od extraordynaryinych, i chcecie pierwsze tak określić ażeby więcey nad 500. milionow liwrow niewynosiły. Do tego zamiaru, szypkim krokiem zmierzacie. Przychody w metalowych pieniądzach, postawią skarb narodowy, w stanie wypłacania podobnemiż. Ktoryż moment sposobnieyszym bydź może do wprowadzenia porządku w interessa skarbowe i oszczędności w wydatkach, iak ten, kiedy zwycięzkie armie nasze wybieraią kontrybucye w kraiach zagarniętych, kosztem ich żyią, a rząd przez poiedyncze z mocarstwami zawierane traktaty, liczbę naszych nieprzyiacioł zmnieysza. Żądał od was Dyrektoryat 1500. milionow, na wydatki w teraźnieyszym roku, lecz od czasu iak *la Vendée* uspokoiona, i inne wydatki oszczędzone zostały, znacznie się bardzo ta summa zmnieyszyła. Expens nasza w dawnych czasach 1,500,000 liwrow wynosiła na dzień, teraz zaś do 3ch milionow dochodzi, a zatym 1100. milionow na rok, a do 1. *Ventos* (20. Lutego 1797.) 400 milionow. Wniyście tey summy do skarbu iuż iest zapewnione, gdyż wszystkie roczne przychody 1200. milionow uczynią. Jest zdaniem kommissyi aby ieszcze nałożyć podatek na tabakę, i rożne towary iedynie do zbytku służące. — Lud więc Francuzki spokoynym w tey mierze być zupełnie może. Potrzebuie rząd wprawdzie papierowych pieniędzy, nie iest w iego mocy nadania im raz na zawsze iednakowego szacunku, lecz mieć one będą swoy kredyt, gdyż dla tych iest wyznaczona nadgroda, ktorzy niemi należne długi skarbowi wypłacaią. Porownaycie Obywatele prawodawcy, nasz stan teraźnieyszy, z owemi czasy Rzplitey, gdy konstytucya wprowadzoną została. Co za

rożnica: w ten czas panował niedostatek, nie było żadnego handlu; dziś ten ożywiony, i wszędzie iest obfitość wszelkich produktow. Ufność ktorą we wszystkich wrazicie, zagruntuie kredyt, i wkrotce widzieć się wam dadzą obszerne na przyszłość widoki, a wspoł-obywatele prac waszych owoce zbierać będą — Po tey mowie dektretowano. 1.) Dyrektoryat iest umocowany pozostałe, i teraz maiące bydź wypłacone podatki z dobr klasztornych w przyłączonym *Belgium* wyexekwować, a razem sprzedać część ich za 100. milionow liwrow. 2.) Kontrybucye przeszłoroczne i od dawnieyszego czasu zaległe po upłynieniu miesiąca, zapłacone będą w metalowych pieniądzach lub w mandatach według kursu. — Postanowiono także stosownie do wniesienia Ob: *Defermont* aby iak naydokładnieysze proiekta były podane względem otworzenia pożyczki dla rządu. — Według tegoż rapportu długi ktore się Rzplitey należą, wynoszą 1,015,999,678. liwrow, między temi naywięcey się znayduie podatkow zaległych.

Na sessyach rady 500. w dniach 28. i 29. Sierpnia po oddaleniu się słuchaczow, czytany był traktat zaczepny i odporny zawarty między Rzplitą i Hiszpanią. D. 30. wypłacenie ministrowi morskiemu 6. milionow na zadatek żądaney summy 150 milionow nakazano. D. 31. kommissya wyznaczona była do przełożenia radzie ludności w przyłączonych nowych prowincyach, ażeby potym liczbę deputowanych maiących bydź z nich wysyłancmi ustanowić.

Z Peterzburga 31 Sierpnia.

D. 24 t. m. wieczorem, Krol Szwedzki z Xięciem Regentem, przyiechali do tey stolicy. Nazaiutrz wielokrotne z armat wystrzały ogłosiły ich przybycie. Dzień 26 t. m. był dniem odpoczynku. D. 27 Krol i Xże Regent oddali wizytę Imperatorowey w pałacu Taurkckim, gdzie wieczorem Wielki Xiąże Alexander dawał wieczerzę i bal. D. 28 w Niedzielę wielki był obiad u Imperatorowey, a wieczorem dano wielką operę w nowym teatrze, do ktorey dekoracye 10 tysięcy rublow kosztowały. D. 29 był bal u Wielkiego Xięcia Alexandra. D. 30 obiadowano w mieyscu zwanym *l' Hermitage*, wieczorem była Opera *Buffa*. Dnia tegoż kawalerowie Orderow S. Jerzego i S. Alexandra Newskiego, w stroiu kawalerskim zebrali się w sali marmurowey, ktorey ukończenie do połtrzecia milionow rublow kosztowało. D. 31 miała bydź maskarada i *Cocagna* (*) D. 1 Września będzie wielki festyn i illuminacya w ogrodzie letnim. W dniu 2. tegoż mca będą konferencye. D. 3. wzaiemne nastąpią pożegnania. W dniu 4 czynione będą przygotowania do podroży. D. 5 lub 6 Krol Szwedzki wyiedzie.

Hrabia *Prowancyi* (Ludwik XVIII.) morzem ma przybyć do *Lipawy* w Kurlandyi, a potym *in cognito* mieszkać będzie (iak słychać) w *Würtzau*, gdzie iuż appartament dla niego przygotowano.

(*) *Tak się nazywa festyn pospolicie we Włoszech dla rozrywki ludu dawany, Na obszernym placu wystawuie się ogromna i wysoka piramida, około ktorey zawieszaią się od dołu aż do samego wierzchołka rozmaite mięsiwa, iako to: szynki, kiełbasy, kury, gęsi, indyki i t. d. na samym zaś wierzchołku sztuka iaka bogatey materyi. Za daniem znaku z armaty rzuca się hurmem pospolstwo na tę piramidę, i w iednym prawie oka mgnieniu wszystko iest rozebrane.*

Nro 20
DODATEK
DO
GAZETY WARSZAWSKIEY

Z WARSZAWY DNIA 20. WRZESNIA R. 1796. WE WTOREK.

Z Berlina 10. Wrzesnia.

Miniſterium zagranicznych interessow wydało na wyraźny rozkaz Krola JMci naſtępuiące do wszyſtkich Krolewſkich Regencyi urządzenie.

Fryderyk Wilhelm &c.

Miniſterium gabinetu naszego uwiadomiło przez notę Posła Rzplitey Francuzkiey *Caillard*, że znayduiącym się w Państwach naszych iako *subditi temporarii* narodowym Francuzom, maiącym prawo do narodowey Francuzkiey protekcyi i przy tych prawach życzącym się utrzymać, pozwalamy, aby się w regeſtrze na ten koniec u rzeczonego Posła otwartym zapisali. Z tym wszyſtkim, wszyſtkie tym sposobem zapisuiące się osoby, zoſtaną tak iak dawniey tymczasowemi naszemi poddanemi, prawom naszym podlegli będą, i do przywileiow należących się podług prawa narodow, samemu tylko Posłowi i osobom do Poselſtwa należącym, naymnieyszego sobie rościć prawa nie będą mogli. — Daliśmy procz tego wspomnionemu *Caillard* do poznania, że wzwyż wyrażonym narodowym Francuzom nie będzie wzbroniono nosić w Państwach naszych kokard narodowych Francuzkich, i że innym wszyſtkim osobom noszenie tey kokardy surowo ieſt zakazane. Z tąd wypada: 1. że wraz z Posłem i osobami do legacyi przywiązanemi, wzwyż wspomnieni tylko narodowi Francuzi mogą nosić kokarde. 2. Ze oni tylko zapisać się mogą u Posła Francuzkiego iak się wyżey rzekło, lecz zapisanie to ściąga się tylko do ich związkow z Francyą, a oni prawom naszym iako nasi *subditi temporarii* zoſtaną podległemi. 3. Wszyſtkie osoby należące do Francuzkich kolonii w kraiach naszych osiadłych, czy to pochodzące od zbiegłych dawniey familii, czy do sądownictwa kolonialnych naszych sądow należące, czy też do społeczności kościelney rzeczonych kolonii przyięte, wszyscy niemniey Francuzi w służbie naszey będący, choćby nawet do naszych Francuzkich kolonii należeli i ci ktorzy są nasi *subditi perpetui* niebędą mogli w rzeczonym regeſtrze zapisać się, ani nosić kokard narodowych Francuzkich.

Czyniemi wam to wiadomo w dwoiakim celu, nayprzod żebyście tym ktorzy ſtosownie do tych prawideł nosić będą kokardę narodową Francuzką żadnych nie czynili trudności, a powtore żebyście na tych ktorzyby nieprawnie zapisali się lub kokardę nosili, baczne mieli oko. — W oſtatnim przypadku do żadnych nie przyſtąpicie śrzodkow, ale wprzody na rozkaz nasz czekać macie, i wprzypadku sprzeciwienia się przez kogo ninieyszemu urzędzeniu spieszny nam o tym rapport uczynicie. W Berlinie dnia 1go. Sierpnia roku 1796.

Z Medyolanu 27 Sierpnia.

Generał *Buonaparte* pisał d. 25 t. m. do municypalności naszey, to co następuie: „ część garnizonu *Mantui* znaydowała się w liniach *Mincio* i przy *Borgheto*. Kazałem Generałowi *Sahuguet* przeyść rzekę przy *Governolo*, a Generałowi *Dallemagre* uderzyć na *Borgoforte*. Po mocnym oporze *Sahuguet* zdobył most przy *Governolo*, a *Dallemagne* opanował *Borgoforte*, ścigał nieprzyiaciela pod same mury *Mantui* i 500 wziął niewolnika.

Z Koblenz 2 Września.

Zeszłey nocy garnizon z *Ehrenbreitstein* ciągłym z dział ogniem chciał szkodzić Francuzom, lecz bezskutecznie. Francuzi od dni kilku z większą pracuią skwapliwością, i wykopy ich o wystrzał z fuzyi oddalone są od twierdzy.

Z Münich 2 Września.

Położenie nasze iest zawsze toż same. — Francuzi stoią do koła miasta i chcą przeyść *Isere* dla oskrzydlenia Cesarskich i Kondeyczykow.

Z Ratyzbony 3 Września.

Żyiemy tu między trwogą i nadzieią. Batalia między *Geisenfeld* i *Ingolstadt* d. 1 t. m. stoczona, miała być bardzo krwawa. Korpusy *Nauendorfa* i *Latoura*, okrywaią miasto nasze i bronią przeprawy przez rzekę *Iser*.

Z Ratyzbony 4 Września.

Korpus *Nauendorfa* maiący w krotce być wzmocnionym 15 tysięcy ludzi, stoi przy *Abensberg*. Forpoczty iego znayduią się przy *Neustadt*. Słychać, że Generałowie *Latour* i *Mercandin* z dywizyami swemi po nad *Iserą* ku *Landshut* udali się. — Pozycya Austryakow przy *Abensberg* iest taka, że nim Francuzi przedrzeć się do miasta naszego będą mogli, krwawa wprzody nastąpić musi bitwa. Francuzi stoią przy *Geissenfeld*. Armia Generała *Moreau* z ośmiu składać się ma dywizyi. Generał *Desaix* komenderuie lewym skrzydłem, *St. Cyr* centrum, *Ferino* prawym skrzydłem, *Larcche* przednią strażą, a *Moreau* obrotami całey armii zarządza. Słychać, że wydał ordynanse do wszystkich officerow, aby z kraiami Bawarskiemi dobrze się obchodzili, gdyż Bawarya iuż ma bydź w negocyacyi o pokoy z Francyą.

Z Wyższego Palatynatu 5 Września.

Tylko co mieszkańcy kraiu tego od armii *Jourdana* oswobodzeni zostali, aż znowu nowe ich nazwisko Francuzkie zastrasza. — Wielu teraz gotuie się znowu do ucieczki przed Generałem *Moreau* i pragnie aby młody Rycerz (Arcy-Xiąże Karol) znowu tu powrocił. — O bitwie przy *Geisenfeld* d. 1 t. m. stoczoney nie mamy pewney wiadomości. — W *Munich* 12 tysięcy iest woyska Bawarskiego. W mieście tym officerow tylko Francuzkich widzieć można. Zdaie się że Bawarya stara się u rządu Francuzkiego o neutralność i pokoy.

Z Hanau 3 Września.

Cofanie się Francuzow przez *Fulde* trwa dotąd. D. 1 t. m. Generał *Ernouf* przybył do *Fuldy*. D. 3 t. m. stanął w *Frankfurcie*, gdzie w dniu tymże bagaże *Jourdana* nadciągnęły.

Z Kolonii 6 Września.

Od ośmiu dni, codziennie tu nadciagaią woyska od armii Połnocney, ktore krotko tu zabawiwszy daley idą. W tym momencie znowu weszły do miasta trzy bataliony. Wszystkie te siły wzmocnić maią armią *Sambry* i *Mozy*. Od tygodnia obywatele tuteysi zaciągaią na warty, nawet do arsenału,

Z Pragi 7 Września.

W tych dniach prowadzono tędy kilka transportow niewolnikow Francuzkich. Nadciągnąć tu ma w krotce 16 nowych batalionow i kilka dywizyi iazdy, dla wzmocnienia woyſk naszych. Na ſkinienie Monarchy naszego w wielu mieyscach krolestwa Czeſkiego mieszkańcy gorliwą chęć bronienia kraiu okazali. — Elektor Bawarſki ktory tu dni kilka bawił, znayduie się w Saxonii.

Od brzegow Menu 9. Września.

Armia Francuzka uſtąpiła zupełnie z okolic naszych, a Auſtryacy coraz daley poſtępuią. W nocy z 7go na 8. t. m. garnizon Francuzki wyszedł w cichości z *Frankfurtu*, zruynowawszy moſty na *Menie*. Wczoray rano Cesarscy przez to miaſto ku *Höchſt* udali się. Dziś głowna kwatera Arcy-Xcia *Karola* spodziewana ieſt w *Frankfurcie*. W okolicy miasta *Hanau* ſtoi 10,000 Auſtryakow, znaczna ich część znaydowała się iuż wczoray w *Schlüchtern*, *Schwarzenfeld* i *Gelnhausen*. Przez *Heidelberg* d. 7. t. m. przechodziły iuż dwa patrole huzarow do *Manheimu*. Garnizon zaś z *Filipsburga* osadził drogę z *Bruchsal* do *Heidelberg*.

Z Hamburga 20 Sierpnia.

Procz zawartego alliansu między Francyą i Hiszpanią, słychać iż rząd Francuſki z innym ieszcze znacznym Europeyſkim mocarſtwem taiemny zawarł traktat, ktorego ſkutki wielkiey zapewne będą wagi. — Podług liſtow z *Konſtantynopola* d. 10. Sierpnia pisanych, dowodzca buntownikow w *Romelii*, *Sinap* zupełnie od Turkow porażony zoſtał. Dnia 4. t. m. głowa iego na bramach Seraiu na widok publiczny wyſtawiona była.

Obwieszczenie.

Es sollen am 21. dieses Monats vormittags um 10 Uhr auf dem hiesigen Cammer-Collegien-Hause coram Deputato, Krieges und Domainen Rath Jacobi 472½. Winspel Hafer, 3392. centner 80. funt Heu und 747. Schock Stroh, Behufs der Verpflegung der hier in Warschau ſtehenden Königlichen Truppen an den mindeſt fordernden öffentlich verdungen werden. Die Lieferungs luſtigen Können sich also am gedachten Tage um die beſtimte zeit daselbſt persönlich einfinden die hiebey zum grund gelegte Bedingungen einsehen, ihre Forderung abgeben, und der mindeſt fordernde salva approbatione den zuschlag gewärtigen. Warschau den 10. Septebr: 1796.

König: Süd Preussische Krieges und Domainen Kammer.

v. Harlem. v. Goldbeck. Helwing.

Na dniu 21. tego miesiąca o godzinie 10tey przed południem w Pałacu Kamery J.K.Mci Woyſkowey i Ekonomiczney w Warszawie przed delegowanym Konsyliarzem Woyſkowym i Ekonomicznym *Jacobi*, 472. i poł wispli owsa, 3392. cetnarow i 80. funt: siana, i 747. kop słomy na suſtentacyą woyſk Krola Jmci tu w Warszawie konsyſtuiących publicznie dla naymniey żądaiącego ugodzone być maią. Chcący zatym takowego podiąć się liwerunku, na dniu rzeczonym i o godzinie wyznaczoney tamże osobiście znaydować się, o kondycyach w tym za zasadę służących informować się, żądanie swoie zapisać, naymniey zaś żądaiący salva approbatione przysądzenia sobie tego liwerunku spodziewać się maią. w Warszawie dnia 10. Września 1796.

J.K.Mci Pruss Południowych Woyſkowa i Ekonomiczna Kamera.

Die fünfte Ziehung der Königl: Preussisch: Dritten Zahlen Lotterie, zum Besten der Invaliden, Witwen, Versorgungs, Schulen, und Armen-Anstalten, ist geschehn in Warschau in Gegenwart der Königl: General Lotterie Administrations Comissarien. Montag den 19. Septem: 1796 früh um 9 Uhr Herausgezogene Nummern, sind:

17. 53. 29. 88. 52.

Die 6te Ziehung ist Donnerstag den 29 September 1796 früh um 9 uhr.

Die Einsätze werden bei allen in Warschau und Prag angestellten Lotterie Einnehmern bis Dinsztag d. 27ten Sept: Morgens, im Haupt Einnahme Comptoir zu Warschau aber bis Abends vor der Ziehung angenommen.

In den Königl: Haupt Einnahme Comptoir zu Warschau sind auch Loose zur Königl: Berliner Classen Lotterie zu haben.

Warschau den 19. September 1796.
Königl: Preuss: Dritte Lotterie Direction.

Piąte ciągnienie Krola JMci Pruskiego trzeciey Lotteryi Liczbowey, na rzecz Inwalidow, Wdow, i Szkoł, tudzież na wsparcie Szpitalow urządzone, działo się w Warszawie, w przytomności Kommissarzow Generalney Administracyi Loteryi Krolewskiey w Poniedziałek dnia 19. Septemb: 1796 rano o godzinie 9 wyciągnięte Numera, są:

17. 53. 29. 88. 52.

Szoste ciągnienie będzie we Czwartek 29 Septembra 1796 rano o godzinie 9.

Stawki u wszystkich Kollektorow, w Warszawie i na Pradze tylko do Wtorku 27. Września rano, a w Kantorze Generalu: w Warszawie, aż do wieczora przed ciągnieniem przyiętemi będą.

W Krolewskim Kantorze Generalnym w Warszawie; można też dostać Losow na Krolewską Berlińską Lotteryą Klassową.

w Warszawie 19go Septembra 1796.
Krola Jmci Pruskiego 3ciaDyrekcya Loteryi.

Obwieszczenie.

Podaie się do wiadomości, że Nayiaśnieyszy Krol Pruski, Pan nasz Miłościwy, maiąc wzgląd na dobro Poddanych swoich, i na tego roczne zniwe obfite, podług reskryptu Kamery tuteyszey na dniu 7go Września tego roku wolny wywoz zboż wszelkiego rodzaiu z Prus Południowych za granicę, za ustanowioną opłatą dozwolić raczył. Dan w Warszawie dnia 15. Septembra 1796.

Magistrat Miasta Warszawy. Schimmelfennig von der Oye. Patz.
Carlowitz. Flath. Rudolphi.
Grunau. Kortum. Kintzel.

DONIESIENIA.

W Szamocinie, Kolonii należącey do Wsi zwaney Białołęka, odległey od Pragi o milę iednę, Possessya Emfiteutyczna zmarłego Jana Francilzka Paulet, urządzona dla Fabrykanta Kapeluszow sprzedana będzie przez urząd Sołtyski mieyscowy sposobem plus offerencyi: Ktoby więc, szczegolniey z JPP. Fabrykantow Kapeluszow życzył nabydź takowey Possessyi zawieraiącey w sobie gruntu Morgow trzydzieści dwa i poł, a na nich pola zasiewne, łąki, ogrod warzywny, w ktorym i drzewka owocowe i rożne Budynki urządzone na potrzebę Fabryki Kapeluszow zechce ziechać na grunt poznać dokładniey stan pomienioney Possessyi i zapisać w Kancellaryi Urzędu Sołtyskiego mieyscowego offerencyą swoią. Na teyże Possessyi sprzedane będą przez Licytacyą, rozne narzędzia Kapelusznicze i inne materyały gospodarskie, a to na terminie dnia 27. Września Roku bieżącego.

Podaie się do wiadomości, iż w Saskim Ogrodzie w Officynie przy Zelazney Bramie u P. Hergl znayduią się rozmaite gatunki wod Mineralnych, świeżo sprowadzonych, iako to: Woda gorzka Szeydszycka, Sedlicka, Seltzerska, Egerska, i Pirmontska.